

Dr. Gürol Cantürk*

Özet

Adli tıp, tıp ve hukukun işbirliğiyle yürütülen bir bilim dalı olup, tıp ve hukukun ortak çalışma alanıdır. Adli tıp, insan hakları ihlalleriyle savaşımın önemli yöntemlerinden biridir. Günümüzde insan hakları, insanlığın yüzyıllar boyunca süren savaşımından sonra ulaştığı bir haklar ve özgürlükler demetidir. İnsan hakları ihlalleri, günümüzde ne yazık ki, sık karşımıza çıkan bir olgudur. 1975 Dünya Tabipler Birliği Tokyo Bildirgesi'ne göre işkence; yalnız başına ya da bir yetkilinin emri altında davranan, bir ya da birden çok kişinin; bilgi edinmek, itiraf almak ya da bir başka nedenle, kasıtlı, sistemli ya da kayıtsızca bir başka kişiye zor kullanması, ona fiziksel ya da ruhsal yönden acı çektirmesidir.

Adli Tıp Hizmetleri

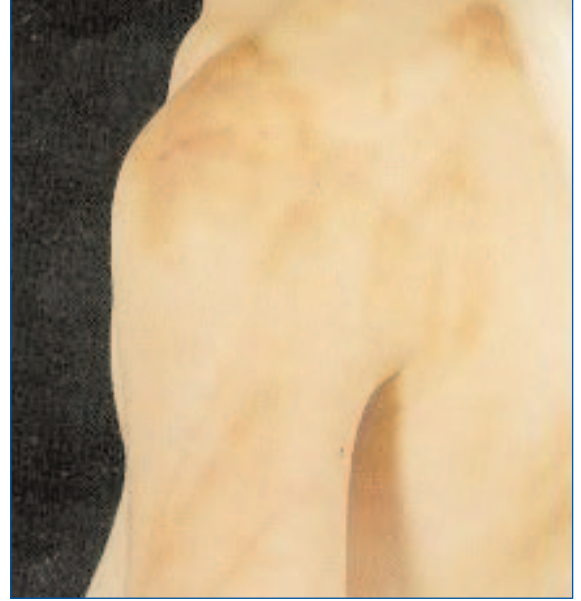
Ülkemizde adli hekimlik hizmetleri yasalara dayanarak, Sağlık Bakanlığı'na bağlı başta sağlık ocakları olmak üzere, sağlık birimlerince, Adalet Bakanlığı'na bağlı Adli Tıp Kurumu'nca ve üniversitelerde adli tıp bilim dalları ve adli tıp enstitülerince yerine getirilmektedir.

1593 sayılı Umumi Hıfzıssıhha Kanunu'nun 215 ve 216 maddeleri ile defin ruhsatı tanzimi ve 10. maddesi ile Yüksek Sağlık Şurası'nın kurulması belirtilirken, bu dönemde hükümet tabibi kadrosunda görev yapan hekimler adli hekimlik görevini de üstlenmişlerdir (1).

1982 tarihli 2659 sayılı Adli Tıp Kurumu Kanunu çıkarılarak adalet işlerinde bilirkişilik yapmak üzere Adalet Bakanlığı'na bağlı Adli Tıp Kurumu kurulmuştur. Adli Tıp Kurumu söz konusu Kanun'un 2. maddesi ile; mahkemeler, hakimlikler ve savcılıklar tarafından gönderilen adli tıp ile ilgili konularda bilimsel ve teknik görüşlerini bildirmekle görevlendirilmiştir (2).

Sağlık Bakanlığı ve Adalet Bakanlığı'nın yanı sıra, üniversitelerimiz de bünyelerinde bulunan adli tıp enstitüleri ve adli tıp anabilim dalları ile ülkemizdeki adli hekimlik hizmetlerinin yerine getirilmesinde üzerlerine düşeni yapmaktadırlar (3).

Adli tıp, tıp ve hukukun işbirliğiyle yürütülen bir bilim dalı olup, tıp ve hukukun

ortak çalışma alanıdır. Üniversitelerin adli tıp anabilim dalları ve Adli Tıp Kurumu, mahkemeler, hakimlikler ve cumhuriyet savcılarının kendisine gönderdiği konularda, hukuki uyumsuzlukların çözümünde ve aydınlığa kavuşturulmasında çok büyük bir görev yerine getirmektedir. Yalnızca ceza hukukuyla ilgili konularda değil, özel hukukla ilgili konularda da adli tıbbın yapacağı analiz ve tespitlerin, varacağı sonuçların önemi büyüktür.

Böylelikle adli tıp, adaletin tecellisi bakımından çok büyük bir hizmet üstlenmiş bulunmaktadır. Bilirkişilikte incelenen olayları genel olarak ölüm olguları ve canlı kişilerde incelenen olaylar olmak üzere iki başlıkta toplayabiliriz. Ölüm olaylarında keşif ve otopsi çalışmaları vardır. Canlı kişilerdeki olaylar ise başlıca müessir fiile bağlı meydana gelen durumların incelenmesi ile mağdur ve suçlunun ruhsal durumlarının değerlendirilmesidir. Ayrıca tıpla ilgili hukuksal işlemlerin bulunduğu her türlü olayda bilirkişilik, adli tıbbın ilgi alanı içindedir (4).

Adli tıp insan hakları ihlalleriyle savaşımın önemli yöntemlerinden biridir. Çünkü çoğu kez bir insana işkence yapıp yapılmadığı, bir insana insan haklarına ve insan onuruna aykırı

küçültücü bir muamele yapıp yapılmadığı adli tıbbin yapacağı değerlendirmelerle ortaya çıkacaktır. Bu değerlendirmelerin en sağlıklı biçimde yapılması gerekir. Bu bakımdan adli tıbbın ortaya koyacağı veriler, bir insan hakkı ihlali olup olmadığını belirlemek bakımından vazgeçilmez unsur niteliğini taşır. İnsan hakları ihlallerini önlemek için, insan hakları ihlallerinin nasıl saptanacağı, böyle durumlarda otopsi ve muayenenin nasıl yapılacağı, bu tür olaylarda karşılaşılan sorunların nasıl çözüleceği konuları adli tıp uzmanlarının uğraş alanlarıdır.

Adli tıp alanında son yıllarda büyük gelişmeler olmuştur. Ülkemizde emniyet ve jandarma örgütleri gibi başka kurumlardaki kriminal laboratuvarlar da, yine hazırlık soruşturmasına temel olabilecek önemli hizmetler yapmaktadır. Artık sanıktan kanıt değil, kanıttan sanığa gitmek gerektiği kabul edilmektedir. Bunu gerçekleştirebilmek için yeterli olanakların sağlanması gerekir. Bu, polis ve jandarmada önemli ölçüde gerçekleşmiştir.

Adli tıp, günümüzde insan hakları ihlallerinin önlenmesi bakımından görev üstlenmiştir. Çünkü birçok durumda bir insan hakları ihlali olup olmadığı, örneğin bir kimseye işkence yapıp yapılmadığı, bir ölümün insan hakkı ihlali niteliği taşıyıp taşımadığı, adli tıp uzmanlarının yapacağı çalışmayla ortaya çıkacaktır.

İnsan hakları kavramı, yüzyıllardır yapılan mücadelelerden sonra bugün bütün insanlık tarihindeki en yüksek değer olarak kabul edilmiştir. İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi ve bu alandaki çok çeşitli uluslararası antlaşmalar, bütün uygar toplumların, uygar ülkelerin anayasaları, insan haklarını en yüksek değer olarak göstermektedir.

Gerçekten herkesin hiçbir ayırım gözetilmeksizin insan haklarından tam olarak yararlanması gerekir. Her insan, doğuştan, vazgeçilemeyecek, devredilemeyecek insan haklarına sahiptir. Bunların korunması, geliştirilmesi, bütün toplumun görevidir, devletin görevidir. O bakımdan, insan hakları ihlalinin önlenmesi de devletin görevidir.

Anayasa'mızda Cumhuriyet'in değişmez niteliklerinin başında "insan haklarına saygılı" olmak yer almaktadır. Anayasa'mıza göre işkence ve kötü muamele yasaktır.

Anayasa'mızın 38. maddesine 4709 sayılı Kanun'la eklenen yeni bir fıkraya göre, "Kanuna aykırı olarak elde edilmiş bulgular, delil olarak kabul edilemez". Nitekim Ceza Muhakemeleri Usulü Kanunu'nun 135/a maddesi, ifade verenin ve sanığın yapacağı açıklamaların onun özgür iradesine dayanması gerektiğini; işkence, kötü davranma, zorla ilaç verme, yorma, aldatma, cebir ve şiddet yöntemleri uygulanamayacağını; yasadışı yöntemlerle elde edilen ifadelerin kanıt kabul edilemeyeceğini hükme bağlamış durumdaydı. Bu hüküm, bugün de yürürlükte. Ayrıca Ceza Muhakemeleri Usulü Kanunu'nun 254. maddesinde de soruşturma ve kovuşturma makamlarının hukuka aykırı biçimde elde ettikleri kanıtların hükme esas alınamayacağı açıklığa kavuşturulmuştur.

1999 yılında Türk Ceza Kanunu'nun 243, 245 ve 354. maddeleri değiştirilmiş; işkence, "İşkence ve Onur Kırıcı Muamelelerin Önlenmesine Dair Birleşmiş Milletler Sözleşmesi" doğrultusunda yeniden tanımlanmış; işkenceye verilen ceza, 8 yıla kadar ağır hapse çıkartılmış, kamu hizmetlerinden sürekli ya da geçici yoksunluk bir kez daha vurgulanmış; kötü muamele bakımından verilecek ceza, 3 aydan 5 yıla kadar hapse çıkartılmış; gerçeğe aykırı sağlık raporu düzenlenmesinin, işkence ya da kötü muameleyi gizlemek ya da bir suçun işlendiğini saklamak amacıyla yapılması

durumunda bir ağırlaştırıcı neden olarak 4 yıldan 8 yıla kadar hapis cezası verilmesi (TCK madde 354) öngörülmüştür. Öte yandan Türkiye, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'ni imzalamış bir ülke olarak Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin de yetkisini kabul etmiştir. Dolayısıyla Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi, hukukumuzun bir parçası olduğu gibi; Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi de yargı sistemimizin bir parçası durumuna gelmiştir (4).

İşkence

1975 Dünya Tabipler Birliği Tokyo Bildirgesi'ne göre işkence; yalnız başına ya da bir yetkilinin emri altında davranan, bir ya da birden çok kişinin; bilgi edinmek, itiraf almak ya da bir başka nedenle, kasıtlı, sistemli ya da kayıtsızca bir başka kişiye zor kullanması, ona fiziksel ya da ruhsal yönden acı çektirmesidir (5).

Birleşmiş Milletler'in 1984 tarihli İşkenceye Karşı Sözleşmesi'nde işkence; bir kişiden ya da üçüncü bir kişiden bilgi almak, o kişinin ya da üçüncü bir kişinin itiraf etmesini sağlamak, o kişiyi ya da üçüncü bir kişiyi işlediği ya da işlediğinden kuşku edilen herhangi bir eylemden dolayı cezalandırmak, her tür ayrımcılıktan kaynaklanan herhangi bir nedenle söz konusu kişiyi ya da üçüncü bir kişiyi korkutmak ya da zorlamak amacıyla, kamu görevlisi ya da resmi görevli olarak hareket eden herhangi bir kişinin rızası, emri ya da göz yummasıyla, söz konusu kişiye acı vermek ya da canını yakmak kastıyla yapılan zihinsel ve/ya da fiziksel herhangi bir harekettir. Yasal yaptırımların doğal ya da arızı sonucu olarak çekilen acı, işkence kapsamında değildir. Uluslararası insan hakları hukuku ve insancıl hukukun işkenceyi her koşulda yasaklamış olmasına karşın, dünya ülkelerinin yarısından fazlasında, kötü muamele ve işkence yapılmaktadır (6).

İşkence hiçbir koşulda kabul edilmeyen bir durumdur. İşkence yapılması her koşulda yasaklanmıştır. Bir kimseye, ne savaş sırasında, ne de başka bir olay nedeniyle işkence yapılamaz. Hangi nedenle olursa olsun, resmi makamların işkence uygulaması ya da yapılan işkencelere göz yumması ağır bir suç niteliğini taşır (7).

İşkence ile İlgili Hukuki Belgeler

Uluslararası hukukta "işkence görmeme hakkı" net ve kesin bir biçimde belirlenmiştir.

Evrensel İnsan Hakları Bildirgesi, Uluslararası Sivil ve Siyasal Haklar Sözleşmesi, İşkence ve Diğer Zalimane, İnsanlık Dışı, Aşağılayıcı Muamele ya da Cezalara Karşı Sözleşme işkenceyi açık bir biçimde yasaklar. Bölgesel sözleşmelerde de "işkence görmeme hakkı" tanınmıştır. Amerikan İnsan Hakları Sözleşmesi, Afrika (Banjul) İnsan Hakları ve Temel Özgürlüklerin Korunması Sözleşmeleri'nin hepsinde, işkencenin yasak olduğu açıkça belirtilmiştir (6).

İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi: (1948):

Madde 5: Hiç kimse işkenceye, zalimane, insanlık dışı, onur kırıcı cezalara ve uygulamalara tabi tutulamaz.

Birleşmiş Milletler'in İşkenceye Karşı Bildirgesi (Cenevre-1975):

Madde 1: Bu bildirgenin amacına göre işkence; Bir kimseden ya da üçüncü kişilerden bilgi ya da itiraf elde etmek, yaptığı ya da yaptığından kuşku edilen bir eylem için onu cezalandırmak; ya da onu ya da diğer kişileri yıldırım gibi amaçlarla bir resmi görevlinin buyruğu ile ya da onun tarafından maksatlı olarak uygulanan fizik ya da mental olarak şiddetli acı verici herhangi bir eylem demektir. Bu kavram yalnızca "Hükümlülere Davranışta Asgari Standartlar" a uygun düzeydeki yasal yaptırımlara bağlı acıyı içermez. İşkence, acımasız, insanlık dışı ya da aşağılayıcı muamele ya da cezalandırmanın ağır ve kasıtlı bir biçimdir.

Madde 3: Hiçbir devlet, işkenceye ya da diğer acımasız, insanlık dışı ya da aşağılayıcı muamele ya da cezalandırmaya izin veremez ya da hoşgörü gösteremez. Savaş durumu ya da savaş tehdidi, iç siyasal karışıklık ya da diğer genel tehlike durumları, işkence ya da diğer acımasız, insanlık dışı ya da aşağılayıcı muamele ya da cezalandırmanın haklılığı için bir özür olamaz.

Avrupa Parlamentosu Temel Haklar ve Özgürlükler Bildirisi (1989):

Madde 2: ... İşkence, insanlık dışı uygulama ve ceza, aşağılayıcı uygulama ve ceza yasaktır.

Yeni Bir Avrupa İçin Paris Şartı (1990):

".. Hiç kimse keyfi tutuklama ya da gözaltına alınmaya, işkence ve diğer zalimce, insanlık dışı ya da aşağılayıcı uygulama ve cezaya maruz bırakılamaz."

AGİK (Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Konferansı) İnsan Boyutu Konferansı Moskova

Toplantısı Belgesi (1991):

Bölüm 2, Madde 23: Katılımcı Devletler;

a) Özgürlüğünden yoksun bırakılan kişilere,

I- İnsanca ve

II- İnsan kişiliğine, yerleşik onuruna saygı göstererek işlem yaparlar ve

b) Uluslararası olarak tanınmış,

I- Yargı usulüne ve

II- Gözaltına alınanların insan haklarına ilişkin standartlarına saygı gösterirler.

Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi:

Madde 3: İşkence yasaktır.

Birleşmiş Milletler'ce 1982'de;

Tıbbi bilgi ya da tekniğin acı vermekte kullanılması yasaklanmıştır.

Türkiye Cumhuriyeti Anayasası:

Madde 17: ".Kimseye işkence ve eziyet yapılamaz, kimse insan haysiyetiyle bağdaşmayan bir cezaya ya da muameleye tabi tutulamaz".

Türk Ceza Kanunu:

Madde 243: "Mahkemeler ve meclisler reis ve azalarından ve sair hükümet memurlarından biri maznun bulunan kimselerin cürümlerini söyletmek için işkence eder yahut zalimane ya da gayriinsani ya da haysiyet kırıcı muamelelere başvurursa beş seneye kadar ağır hapis ve müebbeden ya da muvakkaten memuriyetten mahrumiyet cezası ile mahkum olur."

Fiil neticesinde ölüm vukua gelirse 452., sair hallerde 456. maddeye göre tertip olunacak ceza üçte birden yarıya kadar artırılır.

Dünya Tabipler Birliği Hasta Hakları Bildirgesi (Lizbon 1981):

2- Hasta, hiçbir dış etki altında kalmadan özgürce klinik ve etik kararlar verebilen bir hekim tarafından bakılabilme hakkına sahiptir.

5- Her hastanın onurlu bir biçimde ölme hakkı vardır.

Avrupa'da Hasta Haklarının Geliştirilmesi Bildirgesi (Amsterdam, 28-30.Mart.1994)

1.1- Kadın ya da erkek herkesin insan olması dolayısıyla saygı görmeye hakkı vardır.

1.3- Herkes fiziksel ve mental bütünlüğe sahip olmaya ve kişi olarak güvenli bir yaşam sürdürme hakkına sahiptir.

2.8- Sağlık kurumuna kabul edilen hastalar, kendilerine bakan sağlık personelinin kimliği, mesleki durumu, o kurumda kaldığı ve bakıldığı sürece uyacağı kurallar ve rutin işlemler konularında bilgilendirilmelidir.

2.9- Hastalar, sağlık kurumundan taburcu edildiklerinde tanıları, tedavileri ve bakımlarını içeren bir yazılı özet alma ve isteme hakkına sahiptir.

5.8- Hastalar, tanı, tedavi ve bakımları sırasında saygı görme, kültür ve değerlerine uygun biçimde davranılma hakkına sahiptir.

6.2- Bu hakların kullanılması ayırım olmaksızın sağlanmalıdır.

6.3- Bu hakların uygulanmasında, hastalar yalnızca insan hakları belgeleri ile uyumlu sınırlılıkların ve yasa ile belirlenen prosedürlerin hükmü altındadır.

Hekim Sorumluluğu

Hekim CMUK'nin birikişilikle ilgili maddeleri uyarınca, işkence iddiası olan olgularda da birikişilik (öykü alma-muayene-rapor düzenleme) yapmakla yükümlüdür. Burada konuyla ilgili olarak; birikişinin dosya incelemesi yapmak, tanıkları dinlemek, (işkence sanığının) sorgusunda hazır bulunmak ve bunlara doğrudan soru sormak (Md. 73) hakkı bulunduğu ve gerek görülen durumlarda uzmanlığı olan resmi dairelerin görüşlerinin de alınabileceğinin (Md. 76) vurgulanmasında yarar vardır (5).

II. Dünya Savaşı sırasında tıbbın da kullanılmasıyla gerçekleştirilen insanlara acı çektirme ya da insan yaşamına yönelik çeşitli uygulamalar sonrasında, Dünya Tabipler Birliği'nin desteği ile birlik oluşturulmuştur. Özellikle II. Dünya Savaşı'nda, Alman doktorlarının da katıldığı bir takım insanlık dışı araştırmalar yapılmıştır. 1960 ve 1970'li yıllarda, bazı ülkelerde hapisanelerdeki işkence ve insani olmayan yöntemler içinde doktorların da yer aldığı saptanmıştır.

1975 yılında Tokyo'da 27. Dünya Tabipler Birliği toplantısında, işkence, insani olmayan tedavi ve tutukluların cezalandırılması ile ilgili olarak tıp doktorlarına şu önerilerde bulunulmuştur:

a. Her ne koşulda olursa olsun doktor işkence, insani olmayan yöntemler ve diğer zulümler içerisinde hiçbir biçimde yer almamalıdır.

b. Bu deklarasyonun amacı, işkencenin bir kişi ya da bir otorite tarafından başka bir kişiye yavaş, kasti, sistematik bir biçimde mental ya da fiziksel bir acı çektirmek olduğunu tanımlamaktır.

c. Doktor işkence için bilgi, alet, yer ya da herhangi bir başka destek sağlamamalıdır.

d. Doktor işkence sırasında görevli olarak yer almamalıdır.

e. Doktor hastanın bakımı ile ilgili tek başına denetimsiz karar vermemelidir.

f. Bir tutuklunun beslenmeyi kabul etmediği açlık grevlerinde, doktor tarafından bu davranışının sonuçları ile ilgili sağlıklı muhakeme yürütebileceği kabul edilirse, tutuklu yapay olarak beslenmemelidir. Tutuklunun bu tip bir muhakeme yapıp yapmayacağı bir başka doktor tarafından onaylanmalıdır.

g. Dünya Tabipler Birliği, işkence, diğer zulümleri ve yıkıcı tedavi uygulamayı kabul etmeyen doktorlar, onları destekleyen diğer doktorları her türlü tehdit karşısında uluslararası komiteler ve ulusal tabip birliği aracılığıyla yüreklendirecek ve destekleyecektir.

h. Doktor, her koşulda meslektaşının sıkıntısını hafifletme amacıyla yanında olmalıdır. Bu kişisel ve politik her türlü yüksek değerini üzerinde düşünmelidir (8).

Türk Tabipleri Birliği'nin "Hekimlik Meslek Etiği Kuralları" nın 33. Maddesi "Her hekim, başta İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi olmak üzere tüm insan hakları belgelerine ve hekimlikle ilgili ortak kurallara uymakla yükümlüdür."

34. Madde: "Hekim, tıbbi bilgi ve becerisiyle, işkence ve benzeri uygulamalara katılamaz, yardımcı olamaz, gerçeğe aykırı rapor düzenleyemez. İşkence iddiası olan olgularla karşılaşan hekim, mesleki bilgi ve becerilerini gerçeğin ortaya çıkarılması için kullanır" (9).

İnsan hakları ile ilgili temel ilke, kişinin dokunulmazlığıdır. Bu nokta insan haklarının esası olup 18. yüzyılın sonundan beri anayasalarda yer almıştır (7).

İnsan hakları ihlallerini ortaya çıkarmak için adli tıp incelemesi gereklidir. Adli tıp uzmanları lezyonların nedenlerini, yaşlarını ve bunların ölüm öncesi mi, yoksa ölüm sonrası mı meydana geldiklerini değerlendirirler. Bir lezyonun meydana getirildiği sırada onu gören bir kimse bulunmuyorsa, onun yumruk darbesi ile oluştuğunu söylemek olanaklı değildir. Ancak lezyonun böyle olabileceğini söylemek olanaklıdır. Adli tıp, tıp bilgisini adaletin sağlanmasına yardımcı olmak amacıyla kullanır. Adli tıp uzmanları, hem canlıda, hem de ölüde işkencenin izlerini değerlendirebilirler. Bu izler arasında hematomlar, ekimozlar, kontüzyonlar, kırıklar, sıyrıklar yer alır. Yakma ve elektrik uygulama sonucu işkence lezyonlarına sıklıkla rastlanır. Adli tıp uzmanları, bu tür olguları değerlendirirken, psikiyatristler, diş hekimleri, patologlar, genetikçiler, toksikologlar ve diğer branşlardaki uzmanlarla çalışırlar. Her olgunun kendine özel noktaları bulunmaktadır. Bu nedenle, her olgu kendi özelliğine göre ele alınarak incelenmelidir.

Kaynaklar

- 1- Umumi Hıfzısıhha Kanunu. İçinde: Sağlık Mevzuatı. 1. Baskı. Seçkin Yayınevi; Ankara: 2001. 9 - 48.
- 2- Adli Tıp Kurumu Kanunu ve Uygulama Yönetmeliği. İstanbul: Temel Matbaacılık Ltd. Şti. 1989: 9
- 3- Kök AN. Adli hekimlik hizmetlerinin yerine getirilmesinde Sağlık Bakanlığı (sağlık ocakları) ve Adalet bakanlığı (Adli Tıp Kurumu) hizmetlerinin karşılaştırılması, Yıllık Adli Tıp Toplantıları-2002 Kitabı, Adli Tıp Kurumu Yayınları. 6. İstanbul: Özgün Ofset. 2002: 19-22)
- 4- Türk HS. Adli Tıp Konuşmaları. İstanbul: Özgün Ofset Reklamcılık&Matbaacılık; 2002:43-101
- 5- Gürpınar S, Fincancı ŞK. "İnsan Hakları İhlalleri ve Hekim Sorumluluğu" İçinde: Birinci Basamak İçin Adli Tıp El Kitabı, Ankara: Polat Matbaası; 1999: 24-35
- 6- İşkence ve Diğer Zalimane, İnsanlık Dışı, Aşağılayıcı Muamele ya da Cezaların Etkili Biçimde Soruşturulması ve Belgelendirilmesi İçin El Kılavuzu. İstanbul Protokolü. Türkiye İnsan Hakları Vakfı Yayınları:24, İstanbul: Kitap Matbaası; Ocak 2001:1-15
- 7- Eke M, Soysal Z. İnsan Haklarının İhlali. İçinde: Soysal Z, Çakalır C. (Eds): Adli Tıp Cilt III, İstanbul Üniversitesi Cerrahpaşa Tıp Fakültesi Yayınlarından, Rektörlük No: 4165, Fakülte No:224, İstanbul: Üniversitesi Basımevi ve Film Merkezi; 1999: 1283-1343
- 8- Polat O. Adli Tıp. Der Yayınları, İstanbul;2000: 509-510
- 9- Hekimlik Meslek Etiği Kuralları. Türk Tabipleri Birliği Merkez Konseyi. Ocak 2002:19.